

KİTAP TANITIMI

Gus Martin, Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar

Çevirmenler: İhsan ÇAPCIOĞLU, Bahadır METİN

Adres Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2017, 376 sayfa.

Mehmet AKIN*

Gus Martin'in kaleme aldığı İhsan Çapcıoğlu ve Bahadır Metin'in İngilizceden Türkçeye çevirdiği *Terörizm: Kavramalar ve Kuramlar* isimli kitap, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci ana bölüm içerisinde terörizmi anlamak başlığı altında Bölüm 1'de "terörizmin tanımı" başlığı altında siyasal aşırılıkçılığı anlamak, aşırılıkçılığın tanımı, şiddet yanlısı aşırıkçıların ortak özellikleriyle birlikte bu yönelime sahip insanların dünyası ele alınmaktadır. Aynı bölümde resmi ve gayri resmi tanımlar yapılarak, bu tanımlar örneklendirilerek Birleşik Devletler'de terörizm ve terörizm türleri ortaya konulmaktadır. Terörist hedefleri anlamak için, hedefler, terörist mi özgürlük savaşçısı mı? sorularıyla konu üç farklı perspektiften detaylandırılmaktadır. Bu çerçevede siyasal şiddet, savaşçı olan ve olmayan, hedef ayırt eden ve etmeyen güçler şeklinde açıklanmaktadır.

Birinci ana bölüm içerisinde Bölüm 2'de tarihsel perspektifler ve ideolojik kökler ile terörizmle ilgili tarihsel perspektifler antik çağdan başlatılarak, Roma çağı, karanlık çağlar, Fransız devrimi, on dokuzuncu yüzyıl ve modern çağa kadar örneklendirilmektedir. Terörizmin ideolojik kökleri 11 Eylül 2001 ve yeni terörizm çağı başlıklarıyla ele alınmaktadır. Birinci ana bölüm, Bölüm 3'te terör şiddetinin nedenleri araştırılmakta, adaletsizliğin sonucu olarak siyasal şiddet, gruplar arası çatışma ve kolektif şiddet, terörizmin psikolojik, sosyolojik ve kriminolojik açıklamalar yer almaktadır. Siyasal şiddet için ah-

* Dr., Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
E-posta: akinmehmet55@hotmail.com.

laki gerekçeler, teröristlerin ahlâkî inanışları, iyinin ve kötünün basitleştirilmiş tanımı, ütopya arayışı ve kendini feda etme kuralları işlenmektedir. Birinci ana bölüm, Bölüm 4'te, terör şiddeti ve medyanın rolü ele alınmaktadır. Medyanın rolünü anlamak, kitle iletişimi ve teröristlerin mesajı, yazılı ve sözlü medya, radyo televizyon, internet ve sosyal medya başlıklarıyla terörizmi haber yapmak konuları işlenmektedir. Bilgiyi yeni bir savaş alanı sunan basın ve medya konularıyla birlikte bu alanın sorunları ele alınmaktadır.

İkinci ana bölümde terör ortamları ele alınmaktadır. İkinci ana bölüm, Bölüm 5'te devlet terörizmi ve devlet terörizmine ilişkin perspektifler himaye ve yardım modeli devletin himayesi ve yardımı şeklinde anlatılmaktadır. Yurtiçinde devlet terörizmi başlığıyla devlet otoritesini meşrulaştırmak, yurtiçinde devlet otoritesi, resmi olmayan baskı, huzurun temini için devlet terörizmine başvurmak şeklinde anlatılmaktadır. Dış politika olarak terörizm ahlaki ve teknik destek, seçici ve aktif katılım işlenmektedir. İkinci ana bölüm, Bölüm 6'da şiddet yanlısı muhalefetle ilgili perspektifler devrimci, nihilist ve milliyetçi muhalif terörizmi anlatılmakta, bu terör şeklinin uygulanma türleri açıklanmaktadır. Aynı ana bölüm, Bölüm 7'de benim en çok önemsendiğim ve alanımla ilgili gördüğüm dini motifli terörizm ele alınmaktadır. Dini motifli şiddet üzerine tarihsel perspektifler Yahudi-Hristiyan antik çağı, haçlı seferleri, Haşhaşiler ve modern Arap aşırılıkçılığıyla örneklendirilmektedir. Bu bölümde Dini motifli terörizmin uygulanmasında özellikle cihadın birincil dini neden olarak gösterilmesi terörizmle ilişkilendirilen Müslümanların yönelimleri açısından oldukça önem taşımaktadır. İkinci ana bölüm Bölüm 8'de uluslararası terörizmi anlamak adına farklı etkiler sıralanmaktadır. Uluslararası terör ağları ve ortamları yeni terörizmin uluslararası boyutu değişik örneklerde ele alınmaktadır. İkinci ana bölüm, Bölüm 9'da Amerika Birleşik Devletlerinde yurtiçi terörizmi sol ve sağ kanat aşırılığı ve bunun sonunda ortaya çıkan terörizmden bahsedilmektedir.

Üçüncü ana bölümde terörist savaş alanları ele alınmakta, üçüncü ana bölüm, Bölüm 10'da terörle mücadele ve terörizmle savaşın yolları aranmaktadır. Bunların başında gelen güç kullanımı farklı mücadele çeşitleriyle verilmektedir. Terörizmle savaşmanın dışında bastırma seçenekleri, gizli operasyonlar, istihbarat, gelişmiş güvenlik ve ekonomik yaptırımlar terörizmle mücadele şekilleri olarak anlatılmaktadır. Bütün bunlara ek olarak savaş dışında uzlaşmacı seçeneklerin yanı sıra hukuki yaptırımların varlığı ele alınmaktadır. Üçüncü ana bölüm, Bölüm 11'de iç güvenlik perspektifi yerli dini motifli terör örgütlerinin tehdidi ve kriz durumlarında iç güvenlik değerlendirilmektedir.

Birleşik devletler örneğinde iç güvenlik, kanunlar bağlamında terörle mücadele, istihbarat ve iç güvenlik kurumları ele alınmaktadır. Özgürlük açısından sivil oluşumların güvenliği sağlamadaki dengeleyici rolüne dikkat çekilmektedir. Üçüncü ana bölüm, Bölüm 12’de terörizmin gelecekteki eğilimlerine göre tahminler yürütülmektedir. Terör ortamları 21. Yüzyıldaki yeni teknolojilerin yansımalarıyla birlikte değerlendirilmektedir. Teknolojinin getirdiği yeni terör oluşumlarına karşı terörle mücadeleyi yeniden değişik açılardan ele alarak sunmaktadır.

Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar kitabında geçmişten günümüze terörizme sebep olan farklı gerekçeler de dile getirilmektedir. Bu gerekçelerin anlaşılması terörizmle mücadelenin daha etkin yapılabilmesi için önem taşımaktadır. Özellikle İslam’ın terörizmle sıklıkla anıldığı günümüzde kavramların doğru anlaşılması ve yerli yerinde kullanılması son derece önem arz etmektedir. Gus Martin’in çalışması, bu önemli ihtiyaca karşılık verebilecek niteliktedir. Özellikle dini motifli terörizmin kaynağı olarak görülen ve İslam’da temel ilke olarak kabul edilen cihat kavramının tanımlanması dikkat çekicidir. Gus Martin cihadı batıdaki yaygın olan yanlış yorumlamaların aksine, terim anlamıyla silahlı bir çatışma ya da fanatik kutsal savaştan ziyade kutsal bir mücadele olarak tanımlamaktadır. Yine bu tanımına radikal Müslümanlar tarafından verilen kutsal bir savaş anlamından çok Allah yolunda gayret gösterme çabası anlamı yüklenilmesi gerektiğini vurgulamakta ve cihadı büyük cihat ve küçük cihat olarak iki başlık altında ele almaktadır. Büyük cihat; her insanın doğru olanı yapmak için kendi içinde, kendi başına yaptığı mücadeleyi ifade eder. Küçük cihat; İslam’ın dışı karşı savunulmasını gerektirir. Müslümanlar, müminler topluluğu saldırıya uğradığında askeri savunma dâhil olmak üzere İslam’ı savunmaktır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak sadece batıdaki yaygın anlayışın yanlış olmadığı, aynı zamanda cihatla ilgili İslam aleminde oluşan yönelimlerin ve anlamlandırmaların da yanlışlığı açıkça anlaşılmaktadır. Eser, bu nitelikleriyle, ufuk açıcı bir çerçeve üzerine kurulu olup alana ilgi duyan her düzeyden okuyucunun rahatlıkla anlayabileceği bir dil ve üsluba sahiptir.

